

Uchwała Nr XII/72/2015
Rady Powiatu w Krasnymstawie
z dnia 4 grudnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krasnostawskim na lata 2016-2018”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym /Dz. U. z 2015r. poz. 1445/ oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz. U. z 2015r. poz. 332 z późn. zm./ Rada Powiatu Krasnostawskiego uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krasnostawskim na lata 2016-2018” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Krasnostawskiego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
M. Nowosadzki
Marek Nowosadzki

Załącznik do uchwały Nr XII/72/2015
Rady Powiatu w Krasnymstawie
z dnia 4 grudnia 2015 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE KRASNOSTAWSKIM
NA LATA 2016-2018**

Krasnystaw 2015

Spis treści

I. Wstęp

II. Podstawa prawna

III. Charakterystyka obszaru oddziaływania programu

IV. Charakterystyka i analiza pieczy zastępczej w powiecie

4.1 Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej - rodzaje rodzin zastępczych

4.2 Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej - rodzaje placówek opiek-wych

4.3 Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie w latach 2012 - 2015

V. Analiza SWOT

VI. Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016– 2018

VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2016 -2018

VIII. Zakładane rezultaty realizacji programu

IX. Projektowane źródła finansowania programu

X. Sposób monitorowania programu

I. Wstęp

Według obowiązującego obecnie stanu prawnego system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Na podstawie art. 180 wymienionej wyżej ustawy, do głównych zadań własnych powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy między innymi opracowywanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej oparty jest na jednostkach organizacyjnych samorządu terytorialnego. Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wymienionych w art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest powiatowe centrum pomocy rodzinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na obszarze powiatu.

Opieka nad rodziną i dzieckiem wykonywana w ramach systemu pieczy zastępczej musi być zgodna z podstawowymi zasadami prawa rodzinnego. Powinna przede wszystkim uwzględniać zasadę niezależności rodziny i prymatu rodziców w wychowaniu dzieci. Nadrzędnym celem wsparcia od strony jednostek pomocy społecznej ma być umożliwienie rodzinie wypełniania swoich funkcji. Pomoc zmierzająca do realizacji tego celu powinna mieć miejsce również wtedy, gdy istnieje potrzeba zorganizowania dla dziecka opieki zastępczej, aczkolwiek powinno to stanowić ostateczność po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Wówczas należy udzielić pomocy reintegracyjnej w celu odbudowy więzi rodzinnych, a umieszczenie dziecka poza rodziną powinno być postrzegane, jako forma wsparcia tej rodziny, a nie próba jej rozbicia.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016 – 2018 powstał w celu zapewnienia każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilnego i trwałego rodzinnego środowiska wychowawczego. Realizacja założeń programu doprowadzi do stworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej oraz ograniczy liczbę umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzięki standaryzacji instytucjonalnej pieczy zastępczej.

II. Podstawa prawna

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016 – 2018 został opracowany na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332 z późn. zm.). Zgodnie z ww. ustawą zadania dotyczące zapewnienia dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki realizuje samorząd powiatowy, w imieniu którego Starosta Krasnostawski zarządzeniem Nr 30/2011 z dnia 01.08.2011r. wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu krasnostawskiego.

Podstawowe założenia programowe wpisują się i są rozwinięciem referencji zawartych w Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008-2020 w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury społecznej oraz Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Krasnostawskiego na lata 2011-2015, która zakłada rozwój sieci rodzin zastępczych.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.)
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964r. Nr 9, poz. 59, z późn.zm.)
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015r. poz. 1445)
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz. 163)
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720)

III. Charakterystyka obszaru oddziaływania programu

Powiat krasnostawski zajmuje powierzchnię 103 144 ha., którą zamieszkuje 65 991 mieszkańców (dane GUS z 2014r.). W skład powiatu wchodzi miasto Krasnystaw oraz 9 gmin wiejskich: Fajslawice, Gorzków, Żółkiewka, Rudnik, Izbica, Łopiennik Górny, Siennica Różana, Kraśniczyn, Krasnystaw. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej oraz wsparcia instytucji rynku pracy. Osoby i ich rodziny doświadczające problemów społecznych bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności są szczególnie narażone na demoralizację, zanik więzi rodzinnych w konsekwencji dysfunkcyjność rodziny w zakresie sprawowania opieki i wychowywania dzieci.

Wzrost liczby ognisk domowych potencjalnie narażonych na dysfunkcyjność podstawowych funkcji rodziny przedstawiają poniższe dane statystyczne uzyskane z ośrodków pomocy społecznej, powiatowego urzędu pracy oraz komendy powiatowej policji.

Tab.: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu krasnostawskiego

Lp.	Powody przyznania pomocy przez OPS	Ilość rodzin 2012r.	Ilość rodzin 2013r.	Ilość rodzin 2014r.	Ilość rodzin 30.06.2015r.
1.	Ubóstwo	1534	1614	1675	1315
2.	Bezdomność	14	22	15	12
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	199	209	260	223
4.	Bezrobocie	1508	1645	1658	1242
5.	Niepełnosprawność	749	705	761	619
6.	Długotrwała choroba	831	929	985	805
7.	Bezradność w sprawach opiek-wych i prowadzenia gospodarstwa domowego	315	346	402	287
8.	Przemoc w rodzinie	33	32	53	30
9.	Alkoholizm	219	236	254	203
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	25	32	30	15
11.	Zdarzenia losowe	16	11	3	0
12.	Sytuacja kryzysowa	1	0	0	0

Tab.: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu krasnostawskiego

Lp	Rodziny i osoby objęte wsparciem OPS	2012	2013	2014	30.06.2015
1.	Liczba rodzin	2800	2991	3015	1714
2.	Liczba osób w rodzinach	7867	8236	7955	5972

Tab.: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu krasnostawskiego

Lp	Wyszczególnienie	Liczba osób 2012	Liczba osób 2013	Liczba osób 2014	Liczba osób 30.06.2015
1.	Pomoc zespołów interdyscyplinarnych w ramach procedury „Niebieska Karta”	215	192	366	261
	w tym małoletnie dzieci	34	25	89	66
2.	Przeprowadzone rozmowy GKRPA dotyczące problemu nadużywania alkoholu	82	107	94	65
3.	Wniosek GKRPA do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	40	50	44	27

Tab.: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krasnymstawie

Lp	Wyszczególnienie	2012	2013	2014	30.06.2015
1.	Liczba osób bezrobotnych	5106	5246	5306	4752
2.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	3137	3341	3568	4424

Tab.: Dane Komendy Powiatowej Policji w Krasnymstawie

Lp	Wyszczególnienie	2012	2013	2014	30.06.2015
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	226	214	690	276
2.	Liczba osób co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową	157	215	623	246
	w tym kobiet	92	102	323	126
	w tym mężczyzn	18	50	94	40
	w tym małoletnich	47	62	206	80

Dane zawarte w powyższych tabelach obrazują wzrost liczby osób, które nie są w stanie samodzielnie pokonać sytuacji problemowych i korzystają ze wsparcia instytucji publicznych mających za zadanie pomóc im w przezwyciężeniu trudności życiowych. Głównymi przyczynami tych trudności są ubóstwo i bezrobocie. Generują one znaczący wachlarz problemów społecznych, przez co w różnym stopniu zubożają i demoralizują około 12 procentową część społeczności lokalnej. Głównie narażone są na to osoby długotrwale bezrobotne, których jak wynika z przedstawionych informacji Powiatowego Urzędu Pracy w Krasnymstawie z roku na roku jest coraz więcej i w 2014 roku stanowili około 67% grupy wszystkich osób bezrobotnych. Analiza zebranych danych statystycznych obrazuje, że wzrasta liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS-ów a jednocześnie liczba osób w tych rodzinach nie ulega istotnym zmianom. Z tych informacji wnioskować można, że pojedynczy członkowie rodzin narażonych na dominujące problemy ubóstwa i bezrobocia, emigrują z terenu powiatu.

Najbardziej wymowny ze względu na analizowaną problematykę jest wzrost osób, którym OPS przyznał pomoc ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Świadczyć to może o tym, że zjawisko umieszczania dzieci w pieczy zastępczej z uwagi na zaniedbania małoletnich i konieczność bezpośredniej ochrony ich życia i zdrowia będzie również miało wzrostową tendencję. Potwierdzają to dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Krasnymstawie wskazujące na znaczący wzrost w 2014 roku liczby pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, z której około 33% stanowili małoletni. Należy zaznaczyć, że ilość przeprowadzonych przez policję interwencji domowych przeprowadzonych w 2014 roku wzrosła o 31 % w porównaniu do roku 2013.

Obraz statystyczny problemów społecznych dotyczących mieszkańców powiatu, wskazuje rosnącą tendencję zjawiska patologizacji środowisk rodziny. Zjawisko to potencjalnie może generować przyczyny, które stanowią bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia dzieci. Z przeprowadzonej powyżej analizy można wnioskować, że w najbliższej przyszłości prawdopodobny jest wzrost liczby rodzin, w których będzie zachodziła konieczność odseparowania małoletnich od ich rodziców biologicznych.

IV. Charakterystyka i analiza pieczy zastępczej w powiecie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa sposoby wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, system pieczy zastępczej i postępowania adopcyjnego, jak również zasady finansowania pieczy zastępczej. Wprowadza podział sprawowania pieczy zastępczej, która dzieli się obecnie na rodzinną i instytucjonalną. Koszty finansowania pobytu małoletnich dzieci w pieczy zastępczej leżą w gestii samorządów lokalnych. Gmina ponosi odpłatność za dzieci pochodzące z jej terenu zarówno wtedy, gdy są one umieszczane przez sąd w rodzinie zastępczej, jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Przepisy przewidują, że ma ona współfinansować świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci. Wysokość kosztów ponoszonych przez gminę jest uzależniona od długości okresu, w którym dziecko przebywa w pieczy zastępczej. W pierwszym roku pobytu jest to 10 %, w drugim 30 %, a w trzecim i kolejnym 50 % kosztów.

Istotnym działem w/w ustawy jest pomoc świadczona usamodzielnianym wychowankom z pieczy zastępczej. Między innymi są oni uprawnieni do wsparcia finansowego na kontynuację nauki, pomoc finansową oraz rzeczową na zagospodarowanie. Pomoc jest świadczona po opracowaniu i zatwierdzeniu przez dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie indywidualnego programu usamodzielnienia i może być realizowana do 25 roku życia usamodzielnionego wychowanka.

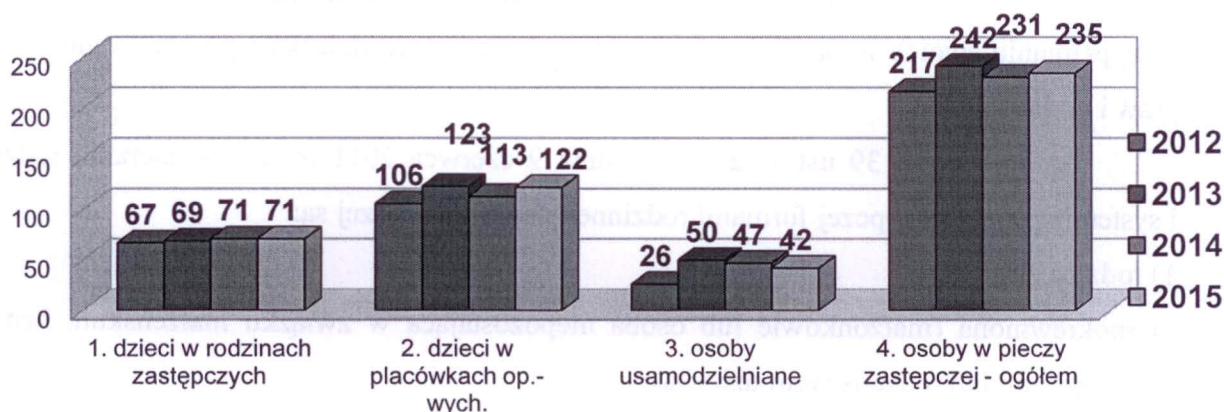
Z analizy danych przedstawionych poniżej wynika, że poziom liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu oraz osób usamodzielnianych jest na przestrzeni ostatnich 3 lat zbliżony i wyrównany. W roku 2013 można zaobserwować wzrost liczebności dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Był on spowodowany restrukturyzacją placówki opiekuńczo – wychowawczej przy ul. Mickiewicza w Krasnymstawie. Ponad to w 2013 roku powiat krasnostawski zlecił Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP w Tuligłowach realizację zadania świadczenia opieki całodobowej dla dzieci w formie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. Wzrostowi liczby osób korzystających ze wsparcia w ramach pieczy zastępczej w 2013 roku towarzyszyły rosnące koszty ponoszone na realizację działań ich wsparcia. Ogólne dane finansowe ujęte w opracowaniu nie uwzględniają kosztów poniesionych na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu powiatu krasnostawskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu.

Tab. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiek - wych oraz osób usamodzielnianych w powiecie krasnostawskim ogółem w latach 2012-2015

	Dzieci/rok	2012	2013	2014	30.06.2015
1.	Dzieci w rodzinach zastępczych	67	69	71	71
2.	Dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	106	123	113	122
3.	Osoby usamodzielniane	44	50	47	42
4.	Osoby w pieczy zastępczej-ogółem	217	242	231	235

Źródło: opracowanie własne PCPR

Wykres: Liczba osób korzystających ze wsparcia pieczy zastępczej w latach 2012-2015

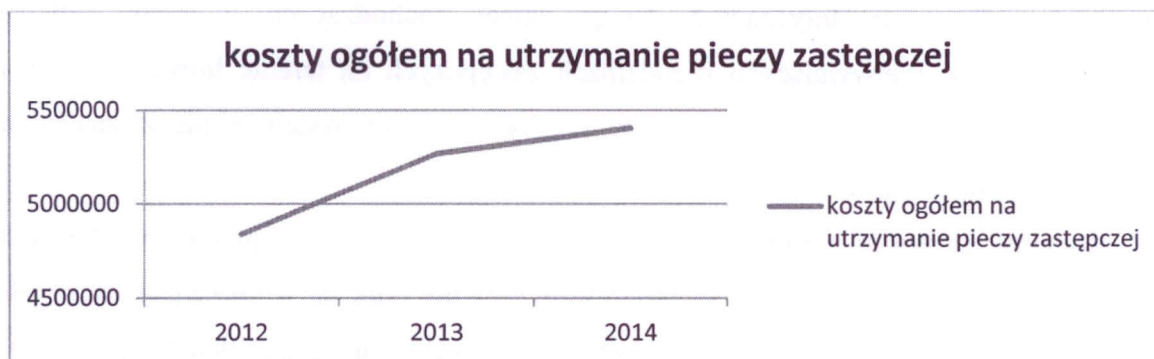

Tab. Koszty poniesione na utrzymanie placówek opiek – wych, funkcjonowanie rodzin zastępczych i pomocy usamodzielnionym wychowankom w latach 2012 - 2014

Koszty utrzymania i pomocy / Rok	2012	2013	2014
Osobom usamodzielnionym	367 778,98	416 330,63	421 837,93
Placówek opiek – wych	3 931 205,87	4 276 158,72	4 368 938,90
Rodzin zastępczych	540 312,63	576 075,39	615 389,90
Razem	4 839 297,48	5 268 564,74	5 406 166,73

Źródło: opracowanie własne PCPR

Wykres: Koszty na utrzymanie pieczy zastępczej w latach 2012-2014

4.1 Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej - rodzaje rodzin zastępczych

Rodzina zastępcza to forma prawna sprawowania opieki nad dziećmi pozbawionymi całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, a także dziećmi niedostosowanymi społecznie. Chodzi w szczególności o dzieci osierocone lub takie, których biologiczni rodzice są nieznani albo pozbawieni władzy rodzicielskiej, ewentualnie którym ograniczono władzę rodzicielską. Rodzina zastępcza rozpoczyna swoje działanie w dniu wydania orzeczenia sądu i umieszczenia w niej dziecka. Jej rola kończy się z dniem osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości lub rozwiązania rodziny zastępczej orzeczeniem sądu. Rodzina zastępcza w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw i godności.

Zgodnie z art. 39 ust 1. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- a) spokrewniona (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- b) niezawodowa (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

2) rodzinny dom dziecka,

3) rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

Jak wynika z zebranych poniżej danych największa liczba dzieci przebywa w rodzinach spokrewnionych. Stanowią one 60 % całej grupy małoletnich przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu. Dane statystyczne zawarte w tabelach nie uwzględniają informacji dotyczących 15-ga dzieci pochodzących z terenu powiatu krasnostawskiego a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Stanowią one około 17% ogólnej liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej finansowanej z budżetu powiatu.

Rodziny zastępcze spokrewnione to są rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie lub rodzeństwo. Jest to spowodowane głównie tym, że w znaczącej większości nad dziećmi pozbawionymi częściowo lub całkowicie opieki, funkcje i zadania opiekuńczo – wychowawcze przejmuje najbliższa rodzina. Przeważająca liczba rodzin zastępczych

spokrewnionych jest również wynikiem braku zainteresowania mieszkańców powiatu rodzicielstwem zastępczym i w konsekwencji deficytem kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe. Inną przyczyną takiego stanu rzeczy jest dość dobrze rozbudowana samorządowa infrastruktura instytucjonalnej pieczy zastępczej, która w dużej mierze pozwala na zaspokojenie potrzeb samorządu powiatowego w zakresie realizacji zadania polegającego na zabezpieczeniu opieki nad dziećmi jej pozbawionymi.

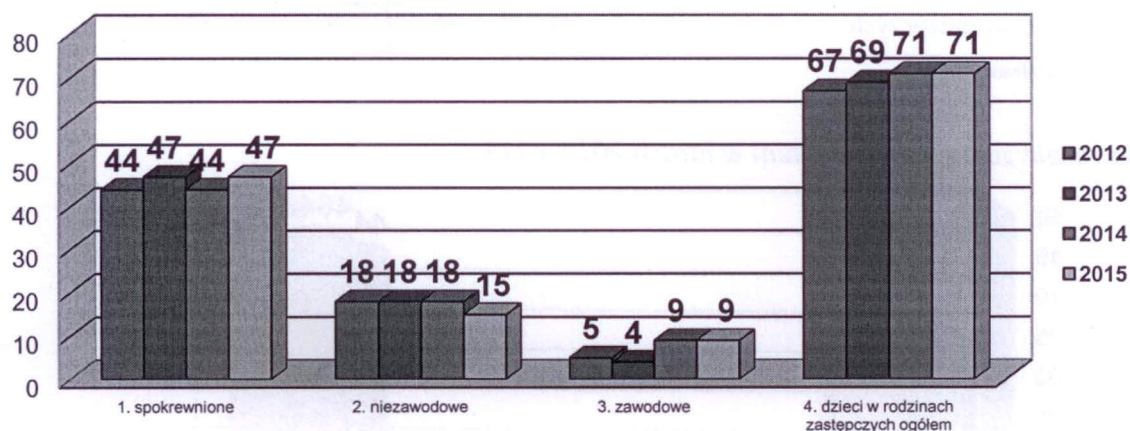
Na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwuje się na terenie powiatu krasnostawskiego zrównoważoną liczebność rodzin zastępczych jak i dzieci w nich umieszczonych. Analiza danych wieku dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej sugeruje, że liczebność rodzin zastępczych w przyszłości będzie utrzymywała się na dotychczasowym poziomie z nieznacznie wzrostowym trendem, głównie z tego powodu, że duży procent dzieci jest w wieku od 7 do 13 lat i jest to liczba zrównoważona na przestrzeni ostatnich lat.

Tab. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2012-2015

	Typ rodziny/rok	2012	2013	2014	30.06.2015
1.	Spokrewnione	44	47	44	47
2.	Niezawodowe	18	18	18	15
3.	Zawodowe	5	4	9	9
4.	Dzieci w rodzinach zastępczych ogółem	67	69	71	71

Źródło: opracowanie własne PCPR

Wykres: Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2012-2015

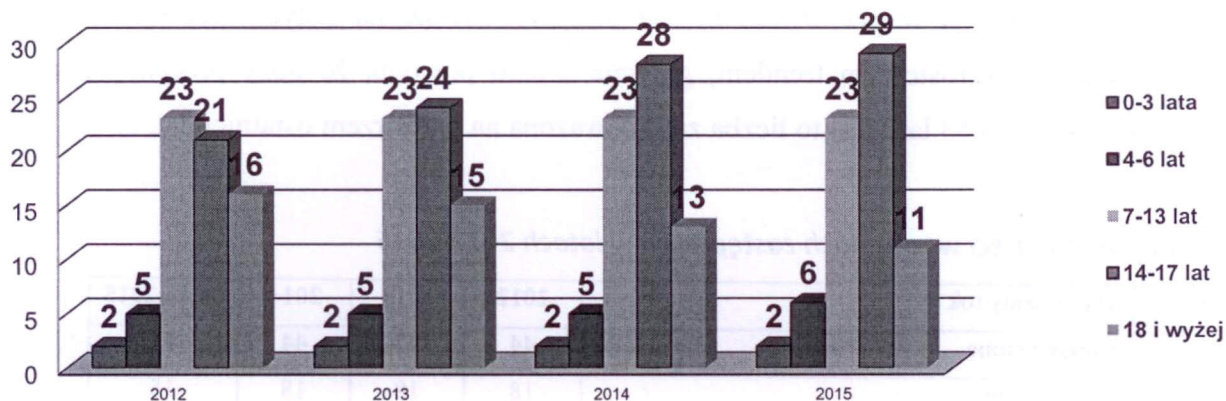

Tab. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych ze względu na wiek w latach 2012-2015

	Wiek dzieci	2012	2013	2014	30.06.2015
1.	0-3 lata	2	2	2	2
2.	4-6 lat	5	5	5	6
3.	7-13 lat	23	23	23	23
4.	14-17 lat	21	24	28	29
5.	18 i wyżej	16	15	13	11

Źródło: opracowanie własne PCPR

Wykres: Liczba dzieci według wieku w rodzinach zastępczych w latach 2012-2015

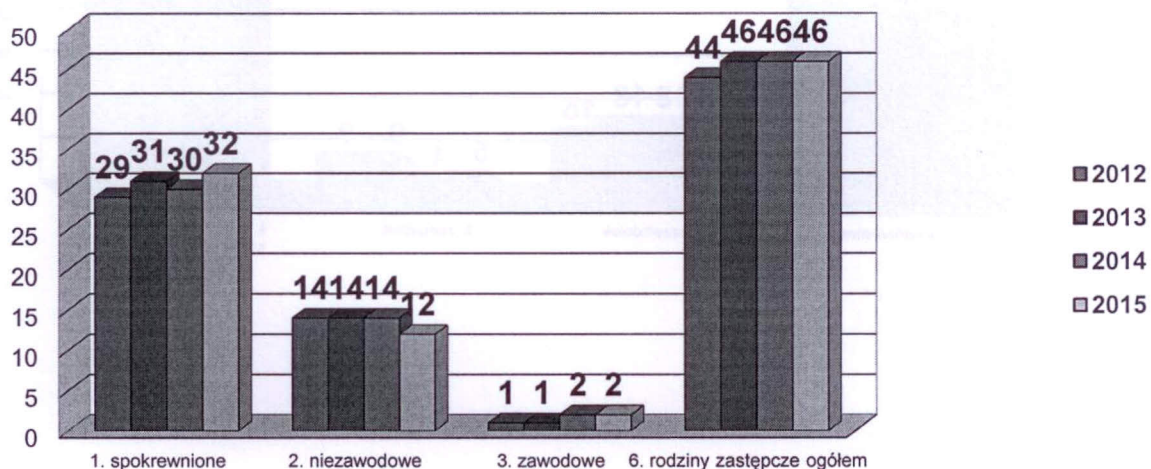

Tab. Liczba rodzin zastępczych ogółem w latach 2012-2015

Lp.	Typ rodziny/rok	2012	2013	2014	30.06.2015
1.	Spokrewnione	29	31	30	32
2.	Niezawodowe	14	14	14	12
3.	Zawodowe	1	1	2	2
4.	Razem rodzin zastępczych	44	46	46	46

Źródło: opracowanie własne PCPR

Wykres: Liczba rodzin zastępczych ogółem w latach 2012-2015,

2.2 Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej - rodzaje placówek opiekuńczo - wychowawczych

Placówka opiekuńczo –wychowawcza jest jedną z trzech instytucjonalnych form pieczy zastępczej, w których przebywają dzieci i młodzież pozbawione trwale lub okresowo opieki rodzicielskiej. Zgodnie z art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od dnia jej obowiązywania w placówce opiekuńczo – wychowawczej są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia w łącznej liczbie nie więcej niż 14 dzieci. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego można umieścić w tym samym czasie łącznie nie więcej niż 8 dzieci. Umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia jest możliwe w wyjątkowych przypadkach, szczególnie, gdy przemawia za tym stan jego zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa.

Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej powinien mieć charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

Zgodnie z art. 101 ust 1. w/w ustawy placówki opiekuńczo-wychowawcze dzieli się na:

- socjalizacyjne;
- interwencyjne;
- specjalistyczno-terapeutyczne;
- rodzinne.

Na terenie powiatu krasnostawskiego działa łącznie osiem placówek opiekuńczo – wychowawczych, w tym pięć prowadzonych przez powiat oraz trzy niepubliczne – umowa z powiatem na świadczenie opieki całodobowej.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze prowadzone przez powiat:

1. Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Krasnymstawie przy ul. Mickiewicza 1 jest jednostką organizacyjną powiatu krasnostawskiego. W swoim działaniu zapewnia wspólną obsługę ekonomiczno – administracyjną oraz majątkową czterech placówek opiekuńczo – wychowawczych:
 - a. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego o nazwie „**Horyzont**” z siedzibą w Krasnymstawie przy ul. Mickiewicza 1, mieszcząca się w lokalu nr 1 jest przeznaczona dla 14 dzieci w wieku od 10 roku życia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do

ukończenia 25 roku życia. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 3 269,00 zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 10 wychowanków.

- b. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego i interwencyjnego o nazwie „**Zaczarowany ogród**” z siedzibą w Krasnymstawie przy ul. Mickiewicza 1, mieszcząca się w lokalu nr 2 jest przeznaczona dla 14 dzieci w wieku od 10 roku życia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 3 127,00 zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 12 wychowanków.
- c. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego o nazwie „**Tęczowa arka**” z siedzibą w Krasnymstawie przy ul. Mickiewicza 1, mieszcząca się w lokalu nr 3 jest przeznaczona dla 14 dzieci w wieku od 10 roku życia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 3 784,00 zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 13 wychowanków.
- d. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego i interwencyjnego o nazwie „**Przy Świerkach**” z siedzibą w Krasnymstawie przy ul. Piłsudskiego 17 jest przeznaczona dla 11 dzieci w wieku od 10 roku życia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 3 253,00 zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 10 wychowanków.

- 2. Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Krasnymstawie przy ul. Zamkowej 5a jest przeznaczona dla 20 wychowanków od 10 roku życia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Jest placówką typu socjalizacyjnego. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 3 189,00zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 20 wychowanków. Zgodnie z art. 229 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówka może funkcjonować w obecnej strukturze przez 9 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze niepubliczne - umowa z powiatem na świadczenie opieki całodobowej:

1. Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Nasz Dom” im. Bł. Edmunda Bojanowskiego w Tuligłowach jest placówką prowadzoną na zlecenie powiatu przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP Prowincja Łódzka. Jest przeznaczona dla dzieci od 10 roku życia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Posiada miejsca interwencyjne i socjalizacyjne. Dysponuje łącznie 30 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 3 679,00 zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 28 wychowanków. Umowa na świadczenie opieki całodobowej z powiatem krasnostawskim obejmuje okres od 01.05.2012r. do 31.12.2016r.
2. Placówka Rodzinna im. S. Longiny Trudzińskiej w Tuligłowach jest placówką prowadzoną na zlecenie powiatu przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP Prowincja Łódzka. Jest przeznaczona dla dzieci w wieku od urodzenia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Dysponuje łącznie 8 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 3 242,00 zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 8 wychowanków. Umowa na świadczenie opieki całodobowej z powiatem krasnostawskim obejmuje okres od 01.05.2012r. do 31.12.2016r.
3. Placówka Rodzinna im. św. Józefa w Tuligłowach jest placówką prowadzoną na zlecenie powiatu przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP Prowincja Łódzka. Jest przeznaczona dla dzieci w wieku od urodzenia do usamodzielnienia się jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Dysponuje łącznie 8 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca placówki w 2015r. wynosi 2 790,00 zł. Na dzień 31.10.2015r. w placówce przebywało 9 wychowanków. Umowa na świadczenie opieki całodobowej z powiatem krasnostawskim obejmuje okres od 01.01.2015r. do 31.12.2019r.

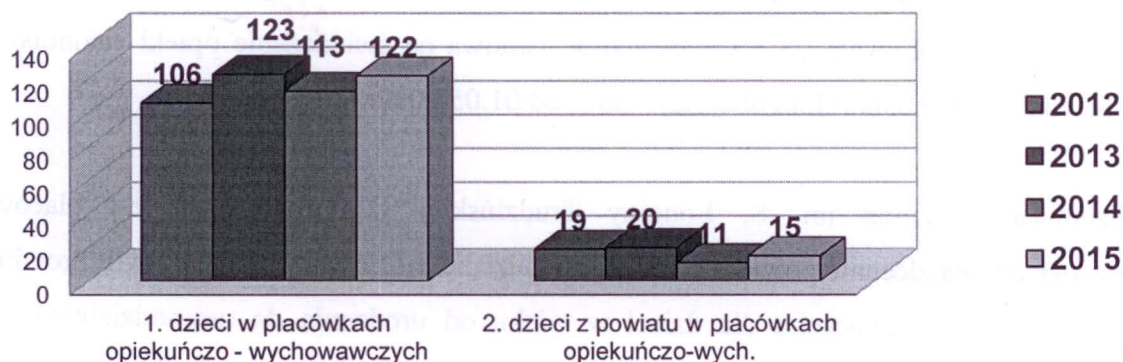
Z analizy zebranych danych wynika, że obecnie we wszystkich placówkach funkcjonujących na terenie powiatu jest dostępnych 119 miejsc. Analiza zestawienia wysokości kosztów ponoszonych na utrzymanie placówek opiekuńczo – wychowawczych z liczebnością dzieci korzystających z ich usług pokazuje widoczny na przestrzeni ostatnich trzech lat trend wzrastania w/w kosztów przy jednoczesnym zróżnicowanym poziomie liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Tab. Liczba dzieci objętych opieką w placówkach opiek-wych w latach 2012 - 2015

	Liczba dzieci/ rok	31.12.012	31.12.2013	31.12.2014	30.06. 2015
1.	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	106	123	113	122
2.	Liczba dzieci z Powiatu Krasnostawskiego w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	19	20	11	15

Źródło: opracowanie własne PCPR

Wykres: Liczba dzieci objętych opieką w placówkach opiek-wych w latach 2012-2015

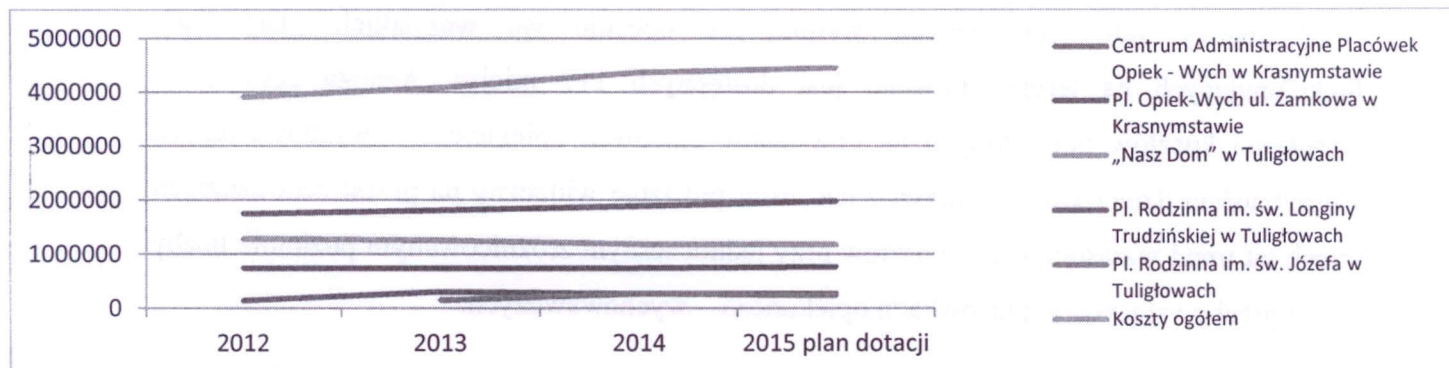

Tab. Koszty poniesione na utrzymanie placówek opiek-wych w latach 2012 - 2015

Koszty utrzymania placówek		2012	2013	2014	2015 plan dotacji
Pl. Opiek – Wych „Horyzont”	Centrum	1748284,00	1816425,35	1892387,47	1983724,00
Pl. Opiek – Wych „Zaczarowany Ogród”	Administracyjne				
Pl. Opiek – Wych „Tęczowa Arka”	Pl. Opiekuńczo -				
Pl. Opiek – Wych „Przy Świerkach”	Wychowawczych				
Pl. Opiek – Wych ul. Zamkowa w Krasnymstawie		746222,15	737452,39	743665,25	766000,00
Pl. Opiek – Wych „Nasz Dom” w Tuligłównach		1277912,75	1116106,99	1174737,07	1181992,00
Pl. Rodzinna im. św. Longiny Trudzińskiej w Tuligłównach		144512,77	271662,97	282787,19	276778,00
Pl. Rodzinna im. św. Józefa w Tuligłównach		-	142672,20	266553,08	244087,00
Razem		3916931,67	4084319,9	4360130,06	4452581,00

Źródło: opracowanie własne PCPR

Wykres: Koszty poniesione na utrzymanie placówek opiek-wych w latach 2012 - 2015

4.3 Analiza pieczy zastępczej w powiecie krasnostawskim w latach 2012 – 2015

1. W latach 2012 – 2015 łączna liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych utrzymuje się na tym samym poziomie.
2. Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku 2015, 63 % stanowią dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 37 % w rodzinach zastępczych.
3. Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku 2015, około 89 % stanowią dzieci pochodzące z terenu innych powiatów a 11 % z Powiatu Krasnostawskiego.
4. W latach 2012–2013 nastąpił wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych średnio o 3 %.
5. W latach 2013–2014 nastąpił wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych średnio o 3 %.
6. W latach 2012–2013 nastąpił wzrost liczby dzieci umieszczonych w pl. opiek–wych średnio o 14 %.
7. W latach 2013–2014 nastąpił spadek liczby dzieci umieszczonych w pl. opiek–wych średnio o 8 %.
8. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2012 – 2014 uległa zmianie i są to obecnie 2 rodziny.
9. W latach 2012–2013 nastąpił wzrost liczby osób usamodzielnionych z pieczy zastępczej średnio o 12 %.
10. W latach 2013–2014 nastąpił spadek liczby osób usamodzielnionych z pieczy zastępczej średnio o 6 %.
11. W latach 2012–2013 nastąpił wzrost kosztów ponoszonych na rodziny zastępcze średnio o 6 %.
12. W latach 2013–2014 nastąpił wzrost kosztów ponoszonych na rodziny zastępcze średnio o 6 %.
13. W latach 2012–2013 nastąpił wzrost kosztów ponoszonych na utrzymanie pl. opiek–wych średnio o 4 %.
14. W latach 2013–2014 nastąpił wzrost kosztów ponoszonych na utrzymanie pl. opiek–wych średnio o 6 %.
15. W latach 2012–2013 nastąpił wzrost kosztów ponoszonych na osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej o około 11 %.
16. W latach 2013–2014 nastąpił spadek kosztów ponoszonych na osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej o około 3 %.

Wnioski do programu

1. Należy rozwijać system rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych.
2. System instytucjonalny należy zachować z uwagi na to, że nie wszystkie dzieci kwalifikują się do umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Należy go jednak przystosować do nowych uregulowań prawnych, z zastrzeżeniem jego modyfikacji i rozwoju w kierunku specjalistyczno-terapeutycznym.

V. Analiza SWOT

Mocne strony:	Słabe strony:
- dokonanie diagnozy potrzeb społ. lokalnej - działalność PCPR w kierunku rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej - działalność dwóch zawodowych rodzin zastępczych oraz dwóch placówek opiek-wych typu rodzinnego - wykwalifikowana i doświadczona kadra pomocy społecznej - ogólnokrajowy trend promowania idei rodzicielstwa zastępczego - system szkoleń kandydatów na rodziców zastępczych - współpraca jednostek pomocy społecznej - pozytywne nastawienie społeczeństwa do rodzicielstwa zastępczego - docenianie wartości i znaczenia idei rodzicielstwa zastępczego przez władze lokalne - system prawny - działalność „Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego Ziemi Krasnostawskiej „UŚMIECH DZIECKA” - działalność grupy wsparcia	- słaba współpraca z rodzinami zastępczymi - utrudniony dostęp do poradni specjalistycznych - duża liczba interwencji w środowiskach rodzinnych - ubożenie społeczeństwa lokalnego - słaba efektywność pracy z rodziną biologiczną - brak specjalistów do pracy z rodziną - zwiększająca się liczba dzieci narażonych na umieszczenie w pieczy zastępczej - biurokracja - brak placówek wsparcia dziennego - brak systemowego finansowania poradnictwa specjalistycznego rodzin zastępczych - brak osób chętnych do tworzenia nowych rodzin zastępczych - niechęć osób do korzystania z poradnictwa specjalistycznego - brak świadomości społecznej o potrzebach w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem - brak wolontariuszy - duża liczba placówki opiek-wych
Szanse:	Zagrożenia:
- możliwość pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze - prowadzenie akcji promocyjnych na rzecz rodzicielstwa zastępczego - pozyskanie środków na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego - utworzenie większej liczby zawodowych rodzin specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia rodzinnego - zmiana mentalności rodzin - wsparcie rodzin naturalnych w kierunku powrotu dziecka do rodziny - dostęp do funduszy Unii Europejskiej - usprawnienie przepływu informacji w zakresie potrzeb społ. lokalnej	- ograniczone zaufanie do instytucji pomocy społecznej - tendencja do zawierania nieformalnych związków konkubenckich - migracja ludności lokalnej - motywacja ekonomiczna w podejmowaniu roli rodziny zastępczej - ubożenie i patologizacja społeczeństwa - daleka odległość PCPR - brak lokali mieszalnych na utworzenie rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka - luki w przepływie informacji w zakresie potrzeb i możliwości ich zabezpieczenia - brak chęci współpracy między instytucjami - niewystarczająca koordynacja działań instytucji realizujących zadania wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej

VI. Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016– 2018

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016 – 2018 jest stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej i standaryzacja instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Cele szczegółowe:

1. Zmniejszenie zjawiska umieszczania dzieci w pieczy zastępczej
2. Rozwój i wsparcie rodzinnych formy pieczy zastępczej.
3. Prowadzenie usług instytucjonalnej pieczy zastępczej
4. Wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w usamodzielnianiu

Harmonogram działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2016 – 2018

Cel szczegółowe	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
Zmniejszenie zjawiska umieszczania dzieci w pieczy zastępczej	1. Profilaktyka poprzez poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach i innych placówkach wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie powiatu, a także prowadzenie zajęć w szkołach przygotowujących do życia w rodzinie.	Na bieżąco	OPS, PCPR, Sąd, placówki oświatowe, placówki opiek-wych,
	2. Wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne.		
	3. Dochodzenie należności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.		

	4. Promowanie wartości rodziny wśród lokalnej społeczności poprzez, ulotki, artykuły w prasie, Internecie, a także organizowanie imprez rodzinnych, konferencji itp.		
	5. Pomoc rodzicom biologicznym w przywróceniu równowagi w rodzinie poradnictwo i wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.		
	6. Pomoc rodzinom biologicznym w podtrzymaniu więzi rodzinnych z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.		
Rozwój i wsparcie rodzinnych formy pieczy zastępczej	1. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.	Na bieżąco	PCPR
	2. Kwalifikowanie i szkolenie rodzin zastępczych.		
	3. Tworzenie niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, finansowanie wynagrodzeń i doposażenie w niezbędny sprzęt nowopowstających rodzin.		
	4. Wypłata dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.		
	5. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń, udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, organizacja zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.	Zgodnie z potrzebami rodzin	PCPR
	6. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.		

VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2016 -2018

Liczba dzieci z poszczególnych gmin powiatu umieszczonych w zastępczych formach opieki - dane z ośrodków pomocy społecznej powiatu.

	Gmina	Liczba dzieci			
		2012	2013	2014	2015
1.	Krasnystaw miasto	22	27	27	30
2.	Siennica Różana	1	1	1	-
3.	Izbica	-	-	2	-
4.	Żółkiewka	1	4	4	9
5.	Łopiennik Górny	-	2	2	-
6.	Fajslawice	4	4	5	6
7.	Kraśniczyn	-	2	1	2
8.	Rudnik	1	1	3	3
9.	Gorzków	2	1	1	-
10.	Krasnystaw	1	3	2	2

Limit rodzin zawodowych w latach 2016 -2018:

Limit rodzin zawodowych określony został na podstawie danych uzyskanych z gmin powiatu krasnostawskiego i przedstawionych powyżej oraz rozeznania potrzeb i praktyki w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i przedstawia się następująco:

1. Rok 2016 – 2 rodziny zastępcze zawodowe
2. Rok 2017 – 4 rodziny zastępcze zawodowe
2. Rok 2018 – 4 rodziny zastępcze zawodowe

	7. Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie z przepisami ww. ustawy.		
	8. Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy.		
	9. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach ww. grup.		
	10. Organizacja wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe.		
Prowadzenie usług instytucjonalnej pieczy zastępczej	1. Świadczenie usług w instytucjonalnej pieczy zastępczej zgodnie z obowiązującymi standardami.	2016-2018 r.	Placówki opiek-wych, PCPR, Starostwo Powiatowe
	2. Zapewnienie środków na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej.		
Wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w usamodzielnianiu	1. Pomoc i zabezpieczenie warunków mieszkaniowych.	Na bieżąco	Placówki opiek-wych, PCPR
	2. Zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym przy PCPR		
	3. Wspieranie finansowe i rzeczowe zgodnie z przepisami prawa.		
	4. Działania zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu osób usamodzielnionych.		
	5. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.		

VIII. Zakładane rezultaty realizacji programu

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
4. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
5. Zatrudnienie koordynatorów celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie Powiatu Krasnostawskiego.
6. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
7. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
8. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.

IX. Projektowane źródła finansowania programu

1. Samorząd województwa.
2. Samorząd powiatu.
3. Samorząd gminy.
4. Administracja rządowa (Ministerstwo, Wojewoda).
5. Organizacje pozarządowe.
6. Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne.
7. Inne podmioty/partnerzy działań.
8. Inne.

X. Sposób monitorowania programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie. Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krasnostawskim na lata 2016–2018 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.